

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Augustanae Confessionis Historiam, Rectore Magnificentissimo, Serenissimo ... Friderico Augusto, Principe Regio ... A Recentiorum Quorundam Corruptelis Breviter Vindicatam Dabunt

**Wernsdorf, Gottlieb
Seeger, Johann Friedrich**

Vitembergae, 1705

§XX.

[urn:nbn:de:bsz:31-67830](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67830)

temque deferuit, & aduersariorum infidiis opportunam reliquit.

§. XX. Sed hic d.) *Strimesius* objicit: *Ordines* has duas Confessiones non discriminasse, sed utramque unam eandemque reputasse *ib. p. 18. 20. & 50.* Petimus autem distingvi tempus hactenus latentis, ac tempus deprehensi doli, atque erroris, insidiose astuteque sub mutata illa Confessione occultati. Scimus anno 1561. convenisse *Numburgi in Misnia* Principes ac Ordines Protestantes, eo maxime consilio, ut deligeretur ex variis editionibus A. Confessionis una aliqua, eademque denuo nominibus omnium subsignata mitteretur ad *Ferdinandum I. Imp.* quo liberarent sese ab illa mutationis suspicione, suamque in doctrina constantiam Pontificiis probarent, qui anno 1559. in Comitibus Augustanis nostris objecerant, *in tanta varietate editionum ne constare quidem, quenam sit vera Confessio A.* Imo defecisse Nostros a doctrina Majorum suorum, nec illa docere amplius & statuere, que olim *Augustæ Vindelicorum* anno 1530. professi fuerint. Atque hic quidem non nego *Palatinum, & Saxonem Electores,* voluisse t. t. ut præ reliquis editionibus retineretur illa, quæ anno 1540. a *Philippo* mutata prodierat, ratos, non differre posteriorem a priore, quoad substantiam, sed tantummodo copiosius expositam, ac declaratam fuisse. Sed a ceteris, qui aderant, Principibus, membrisque Imperii obtinere non potuerunt, pertendentibus, retinendam esse primam editionem anno 1531. *Vittembergæ impressam, & αυτογεάΦω* conformem. Quam in sententiam ipse etiam *Palatinus, & Saxo* concesserunt. Interim eorum voluntati illud tributum est, ut nova præmitteretur præfatio, in eaque mutata quoque Confessio laudaretur, tanquam quæ cum primo exemplo prorsus consentiat, eademque

copiosius declarēt, quæ brevius in prima illa, minime-
que mutata, sint posita. Damus etiam, Præfationem
lectam eo in conventu, & a plerisque probatam esse.
Sed & illud, pace adversariorum, adjicimus, a.) *Palat-
tinum & Saxonem t. t. habuisse Ministros Calvinismo clam
deditos*, eaque de causa mutatae Confessionis studiosos,
quos inter præcipui fuerunt *Ehemius*, & *Cracovius*, quos
etiam eandem illam præfationem scripsisse, eique Con-
fessionis mutatae laudes, non sine artibus, inseruisse sci-
mus. Neque enim b.) omnes quotquot affuerunt t. t.
Principes Ordinesque probarunt eam: quin potius eo-
dem in conventu *Jo. Fridericus II. Dux Sax.* se nec præfa-
tioni isti, nec communi utriusque Confessionis subscri-
ptioni assentiri posse multis rationibus ostendit, tandem-
que subiratus discessit. Sed & c.) *eodem anno d. 27. Au-
gusti multi Protestantium Status Luneburgi congressi sunt,*
illique tum Præfationi, tum Melanchthonis mutationi a-
perthe obnuntiarunt. Quod idem per literas fecisse *Electo-*
rem Brandenburgicum, Wolfgangum Palatinum, & alios, Sel-
neccerus refert c. Pezelium p. 87. Imo vero d.) *anno sub-*
secuto 1580, iidem illi Principes in præf. Formule C. sancte
ac religiose testati sunt, sese Numburgi, & alias, postero-
rem Philippi editionem NB. nunquam ea in sententia acce-
pisse, quæ a priore illa minimeque mutata ulla ex parte dissi-
deat. Unde liquidam veritatem corrumpere studuit
Ort w. Gratus, dum c. Liebb. p. 73. scripsit: Principes priorem
editionem juxta posteriorem intelligi voluisse. Isti enim Prin-
cipum declarationi e.) magna inde fides accedit, quod *ea-*
dem in præfatione Numburgi scripta, in qua laudata fuit
mutata Conf. Cinglianorum de S. Coena error omnium suffra-
giis est rejectus, quod minime facturi erant Socii, liqui-
dem vel isti errori latibulum præbere, vel posteriorem e-
di-

ditionem alio, quam quatenus cum *priore* conveniat, sensu, accipere voluissent. Damus igitur non discriminaſſe Confessiones *mutatam*, & *non-mutatam* Principes, sed *quoad latuit* dolus, qui simul ac *deprehensus* fuit, ac *patuit*, *mutatam* nunquam probarunt. Non etiam confundi debent *ſententia Principum* recte ſtatuentium de doctrina, cum *ſtudiis* eorum, quorum t. t. *conſiliis* regebantur. Illi non alia de causa probarunt, quam quia *ſubſtantialiter* non differre ſpecioſis quibusdam rationibus erant pervaſi. Hi vero id unice dabant operam, ut *mutatam* C. laudando aditus patefieret ad invehendum Cinglianifmum, quibus etiam conſiliis alicubi reſpondiſſe eventum incommodo noſtro didicimus. Vid. *Hiſt. A. C. Wolfio* oppoſita f. 439. ſq. quam ſe auctoritate publica ſcripiſſe ipſe *ſe neccerus* teſtatur in *der Wieder-Antwort* c. Pezelium p. 147. Add. *Oſtander H. E. ſec. XVI. L. III. c. 42. p. 713. Hönius in Hiſt. Conv. Numb. & alii.*

§. XXI. Obvertitur poſtremo e.) *multos e Noſtris, Brentium, Andream, Chytraum, Chemnitium, mutatam confessionem* laudaſſe, & ſpecialim *ſe neccerum* multa in eos, qui audeant improbare, *convitia* conieciſſe. *Mentzerum* quoque *mutatam* Confessionem in *Proleg. ad A. C. ab omni crimine* abſolviſſe. Vid. *Hexas* p. 18. 19. 21. Conſentit Auctor *der Erwegung* p. 120. 122. 123. Reſpondemus a.) *Brentium* probaſſe mutationem Confessionis, falſiſſimum eſt. *Jac. enim Andreae*, quo ille familiariter eſt uſus, *Hertzbergæ* in *Colloquio* eſt teſtatus, ſape ſe audiviſſe *Brentium*, ea de mutatione querentem. Vid. *Act. Serveſtana* p. 92. Laudaſſe in *prima Saxonie ſue* editione *Chytraum*, largior: in altera vero diſpunxit, quod eodem in *Colloquio* obvertenti *Amlingio* reſpondit, non *Chemnitius*, cui id tribuit *Arnoldius* l. c. f. 214. ſed *ſe neccerus*, qui & ipſe t. t. faſſus eſt,